

Kalkınma Plânı 1968 Programı ve Sanayiın Özendirilmesi

Çekici bir konu olmamakla beraber önceki bir kaç sayıda 2. Beş Yıllık Kalkınma Plânının tanıtılması, insan gücü ve teknik güç sorunları üzerinde durduktan sonra, bu plânın 1968 programı üzerinde durmamak eksiklik sayılabilir.

Bu nedenle, 12 Aralık 1967 günlü Resmî Gazetede yer alan "1968 yılı programının uygulanması, koordinasyonu ve izlenmesine dair karar" için de, yüklendiğimiz plânı tanıtmaya görevini, hiç değilse, okurlarımızın ilgi göstereceği yönüyle yerine getirmeyi uygun saydık.

Programın uygulama ile ilgili olup, kalkınma plânının hedef ve ilkelerine uygunluğunu sağlamaya matuf ilk hükümlerinden sonraki, 28 Temmuz 1967 günlü ve 933 sayılı kanuna ilişkin olan bazı hükümleri -bu programın üzerinde duracağımız- açık bir özelliğini teşkil etmektedir.

Çünkü, anılan kanunla öngörülen teşvik fonları bu kararname esaslarına göre tesis olunmaktadır. T.M.H. nin sayın okurlarına özellikle bu fonlardan bilgi vermek yararlı da olabilir.

Ana iktisadi faaliyet sektörlerine göre bu fonlar ve dağılımları şöyledir: (Gelişme ve teşvik) olmak üzere sanayi 232, madencilik 5, tarım 60 ve (geliştirme ve teşvik) olmak üzere de ihrâcat 10, turizm 40 ve bu yılki toplam teşvik fonu -347 milyon TL. dir.

Teşviki ön görülen ana sektörlerle göre fonların vadeleri, ödemesiz süreleri, faiz hadleri ve hangi aracı kuruluşlara verilecekleri bir listede gösterilmiştir ki, ödemesiz devre hariç azami vade genellikle 10, bazen 12 yıl, azami faiz çok değişik olmakla beraber sektörlerle göre 3 1/2 ile 9 arasında, ödemesiz devre ise 1/2 yıldan 5 yıla kadardır.

Ancak, bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla fonlarla desteklenmesi ön görülen illerde ödemesiz süre bir kat artırılarak ve aynı şekilde faiz hadleri de % 2 oranında düşük olarak uygulanacaktır. Fonların kullanılmasında gerekli sermayenin genellikle % 40'nın - gelişmesi ön görülen sektörlerde DPT mütalâasıyla % 30'unun ve desteklenecek illerde keza % 30'unun - öz kaynaklardan sağlanması esas alınmıştır.

Destekleme amacıyla fon'dan 2 milyondan yukarı kredi istekleri DPT'nin olumlu mütalâasına bağlanmıştır.

Programın IV. "yatırımları teşvik esasları" bölümünde; yatırım indirimleri ve gümrüklerdeki tam ve kısmi muaflik tesbit edilmektedir. Buna göre yatırım indirimleri; Kalkınma Plânı ve yıllık programa uygun her yatırımda indirimde istifade edecek yatırım miktarı % 30 - tarımsal yatırımlarda % 40 ve Adıyaman, Ağrı, Artvin, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Elâzığ, Gaziantep, Gümüşhane,

Hakkâri, Kars, Malatya, Maraş, Mardin, Muş, Sivas, Siirt, Tunceli, Urfa, Van illerindeki plân ve programa uygun yatırımlarda % 80 olarak tesbit edilmiştir.

Gümrüklerden tam veya kısmi muaflik için ise önemli koşul, yatırımların dünya pazarlarında, özellikle ortak pazarda rekabet yeteneği olabilecek güçte bir sanayiın kurulmasıdır ve gayenin tahakkukundan sonra yatırım teşvik edilme niteliğini kaybetmektedir. Gümrük muafliği için kararnameden önce başlanılmış olan işlerde 1 Mart 1968 tarihine kadar bir ön müracaat yapılmasına ihtiyacı görülmüştür. Bu müracaatın DPT inca incelenebilmesi için ise, teslin kapasitesi, Türkiye'ye yeni bir teknoloji getirilip getirmediği yan sanayiın gelişmesine hizmeti ve bu hususların belirtilmesi gerekli sayılmıştır.

Bilindiği gibi 1. Beş Yıllık Plânda sanayi sektörünün plânla ön görülen yıllık ortalama 12.3 lük gelişme hızı 9.6 olarak gerçekleşmiştir. Bu nedenle 2. Beş Yıllık Plânda sanayi sektörünün rakamlarında daha tedbirli olunmak istenmiş, yatırımların 1. Plânda % 19.6 sı imalât sanayiline ayrıldığı halde 2. Plânda bu oran 22.4 olarak kabul edilmiştir. Bu oran tarım, madencilik, konut sektörlerinin aleyhine olarak yüksek alınmış, ayrıca sanayi sektörünün kredi vergi v.s. yönlerinden özendirilmesi bu nedenle ön görülmüştür.

T. Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin düzenlediği 4. Sanayi Kongresine sunulan "Türkiye Sanayiini Koruma ve Geliştirme Kanunu Tasarısı" ilhamı bu kaynaklardan beslenmiştir. Şu kadarkı anılan taslak;

● Sanayi işletmeleri için hazineye ait yer ve binaların, bunların kullanma haklarının ve hattâ kanunlaştırılacak taşınmaz malların 99 yıl süre ile bedelsiz tahsisi;

● Sanayi sahalarının alt yapı tesislerinin öncelikle devlete yapıp keza 99 yıl süre tahsisi;

● Sanayi için özel dış ticaret rejimi düzenlenmesi,

● Sanayiın iç ve dış satın almalarda korunması;

● Ve sanayiın kredi ihtiyacı için ön görülen fonlarla bunların kullanılmasına ilişkin hükümlerle, böyle bir hazırlığın çok geniş ve zengin umutlara yer verdiğini göstermektedir.

İfade olunduğu gibi "Sanayileşme kararımızın kesinliğine" rağmen imkânların üstündeki isteklerle öteki sektörleri hiç dikkate almadan sanayi sektörünün geliştirilmesi düşünülmese gerektir. Akla uyanı, plândaki esaslarla ileri görüşlülük içinde sanayi sektörünün hedefine ulaştırılmasıdır. Akla gelebilen bütün kaynakların sanayiciye verilmesi değil elbette.

T. M. H.